AD CLEMENTEM VIII. PONT. MAX.

ORATIO

A LAELIO PEREGRINO

ROMAE IN SACRO CONSISTORIO HABITA

Cum vir Illuſtriſs. F. VINCENTIVS CARRAFA
Hungariæ Prior;

Magni Equitum Rhodienſis Magiſtri nomine
Obedientiam præſtaret.
Prid. Kal. Iunij M. D. XCIII.

SVPERIORVM PERMISSV.

ROMAE, Apud Heredes Ioannis Liliotti.

M. D. XCIII.

ERIVCVNDVM Principatus tui nuncium omnes terras momento peruagatum, si Cæciæ uento similem dixero, quem nubes præter morem ceterorũ ad se trahere ferunt CLEMENS VIII. PONT. MAX. reconditum spectatissimæ alioquin rei simulacrum, & spirantem officij hodierni imaginem mihi uidear ex naturæ arcanis expressisse. Etenim cum remotissimis ille regionibus peragrandis uelocitate uentos anteuertisset, ne dum Christianum Orbem incredibili lætitia commouit, uerum innumeros ad oscula sanctissimis istis pedibus figenda, fruendumq. optatissimo conspectu tuo, in Vrbem euocauit, nobiles undique legationes exciuit, ac Cæciæ instar, sui primordia in orbem repetentis, ad te unum, a quo profecta erat, coegit. maxime uerò cum Siculum prætereuecta fretũ flexisset Melitam, F. Hugonem Delubens Magnum eius militiæ Magistrum, & S. R. E. Cardinalem tanta uoluptate compleuit, ut cum concepto gaudio legatione minime satisfactum iri intelligeret, statim ad Petri limina sibi nauigandum decreuerit, quo tibi ad genu accidere, obedientiam, ut moris est, profiteri, summam inter mortales dignitatem gratulari liceret. Sed uarijs impedimentis de die in diem reiectus, ac demum spe Vrbem adeundi omnino deiectus, & exclusus, consilium iniuit per legatos conficiendi, quod per se præstare nequiuisset. Quare F. hunc Vincentium Carrafam, Hungariæ pro Hospitalarijs Priorem, uirum splendore clarissimi generis, ac rebus bello, atquè pace feliciter gestis insignem, militem ueteranum, amplissimis militiæ muneribus summa cum laude perfunctum, quaternis peditum millibus in Lusitania, senis in Italia, turmis Equitum non paucis in Belgio ab inuictissimo Hispaniarum Rege olim præpositum, nuper uero Regios inter armorum, atque summi regiminis consiliarios Neapoli adscitum, perpetua Equestri pręfectura pacatis rebus uirtutis ergo donatum, magnis negotijs ob spectatam fidem, prudentiam, fortitudinem ab eodem adhibitum ad te legauit, testaturum omnibus, Hospitalis Magistrum, & cõmuni Christianorũ, & singulari ordinis Melitensis nomine, adhuc etiam priuata ratione eam, te Pontifice Maximo renunciato, percepisse uoluptatem, quam Christiana Respub. Optimo Principi credita, sacro collegio honorifica ista deliberatione quæsita laus, antiqua demum eius in te beneuolentia, & obseruantia capiendam esse suadent. Dederint enim ceteri ad Sacerdotij tui nuncium quantascumque lętitię significationes, quas tamen maximas exstitisse nemo ignorat; adhuc magnus Magister singularem in communi gaudio se habere partem profitetur, tum quod Cardinalis, tuiq. dum Cardinalem ageres studiosissimus, uiro optimo, & amico charissimo ad summum dignitatis fastigium euecto, nõ potest non summopere lætari, tum quod amplissimis Collegis magna sit facta laudis accessio, cum te uirum doctrinæ, præstantia, uitæ integritate,

 peren-

perenni erga omnes beneficentia insignem Ecclesiæ Dei præfecerint, & grauissima ista testificatione declararint plus commune bonum, quam priuata commoda ad Vaticani radices in pretio esse, quam porro laudẽ Collegarum probitate partam pro coniũctionis fraternę iure ad se quoque pertinere arbitratur. Huc accedit Sixti V. cõmunis Parentis, atque promotoris numquam interitura memoria, quem quod egregium de se fecisse iudicium rei euentus docuerit, ac de præclaro opere suo nobilissimus artifex lætari possit, tam gratum habet, quam quod gratissimum. His itaque nominibus tibi Patri Beatissimo, uobis Cardd. Amplissimis gratulatur, non quantum alij fecere, uel facturi sunt, sed quantum nulli. reliquæ enim legationes externæ sunt huic augustissimo cœtui, at ista quasi domestica, uti ab eo profecta, qui pars est Apostolici corporis, cui hoc eodem loco sedere ius est, & rogato sententiam dicere, cuius dignitas omnis & existimatio a sedis huius amplitudine, vt membrorũ uigor à capite pẽdet. Sed quando eius nomine præsens habetur oratio, qui tuũ P. B. in ouilis dominici particula pascenda custodiendaque agit Vicarium, patere ô Summe Pastor, Pastorum rector atque corrector pro iniuncto tibi a Patrefamilias munere, ut, quo pacto erga gregem in fidem acceptum il le se gerat, paucis complectar, vbique militaris huius, ac religiosæ simul familię status, qualis nunc est, cognitio plenior accedat.

Quo loco res Melitenses extiterent, cum primum Hugo Delobens Hospitalariorum Magister dictus est, superuacaneum existimo recensere. Illa enim sacri ordinis in partes scissi noua, & deformis facies Europam omnem in ingẽtium malorum exspectationem commouerat, & magno Reip. discrimine externis hostibusque innotuerat. Ille ubi Ordinis gubernacula suscepit, res discordia quassatas, atque prostratas restituit, animos suspicionibus alienatos composuit, seditiosos aliquot officij admonitos in ordinem redegit, cuncta nitori antiquo reddidit, tanto difficiliorem in ea militia reformanda, quam Gerardi, atque Poggij eadem fundanda atque legibus stabilienda prouinciam nactus, quanto animos offensionibus mutuis exulceratos conciliare, quam homines nullo inuicem odio infensos, in unam Reipubl. formam cogere difficilius est. Apparent quidem interdum ad hanc diem antiqui illius incendij nouæ flammæ ab ijs, quos nulla potest uincere integritas, nulla humanitas mollire, in Principem, parentem, & benefactorem suum excitatæ. Sed in magna conflagratione prunas aliquas doloso cinere obduci, quæ in ingentem quandoque flammam assurgant, rerum peritis, neque mirum est, neque inauditum. Ordinis etiam bonis superiorum temporum calamitate oppigneratis inani prorsus ærario, ne dum quod contractum antea fuerat æris alieni diluit, uerum integros anni redditus in sanctius ærarium intulit, cuius tamen laboris fructu breui admodum frui potuit, cum nullis ex Gallia prouentibus, (quibus ordinis alioqui neruus continetur) diu ob internecina dissidia perceptis, publico fuerit manus

apponenda, & pecunia nuper collecta, in usus necessarios distrahenda priuatis etiam magni Magistri opibus ad communem utilitatem, maximè uero ad rei frumentariȩ leuandam inopiam, larga manu suppeditatis. Quæ enim fœda fames Italiam fere omnem biennio pressit, eadem, ac forte acerbior Melitam peruasit, insulam in solo sterili magna tum indigenarum, tum nobilissimorum Equitum ad caput ordinis ex lege commeantium copia frequētatam, Sicilia præsertim, (quis credat?) illo quondam inexhausto Pop. Romani horreo in summa frumenti egestate superiore anno constituta. Quibus in angustijs magnus Magister cum expedito consilio Religionis triremes opportunè frumentatum ablegasset, etiam binas, quas habet proprias, adulta hyeme in Aegęum mare transmisit, etsi clausa nauigatione, mari ratibus imperuio, eas perditum iri omnes affirmarent. Sed piȩ menti optimi Pastoris fauit Deus, tantaque frumenti uis ex eo Turcarum horreo aueċta, tanta de mercatoribus Christianis alibi coempta, quanta ad pascendam illam multitudinē, & Messanam, quæ ad extrema deuenerat subleuandam satis fuit, cibarijs in mendicos, & egentes, quorum ingens copia Melitam confluxerat, Magni Magistri ære quotidie diuisis. Annonæ penuriam pestis excepit, ne qua tragicarum execrationum in illis partibus grassata minus fuerit, prȩter bellum, à quo nihilominus ne securi diu simus, Orientis motus, & inusitati efficiunt apparatus. Verum in illa terræ atque funestæ luis debacchatione nullum Christianæ pietatis officium a Magno Magistro omissum, quo egentes subleuare, solari afflictos, oppressos erigere posset, breuique eius unius post Deum prouidentia, solertia, charitate feralis contagio sublata, ac seruata Melitensis res, funditus illa quidem interitura, si Præfectum nacta fuisset paulo minus communis boni amantiorem. Has inter difficultates, atque crebros diuinæ ulctionis ictus, ad religiosos quoque fouendos animum adiunxit. Nam duo Monasteria sumptibus proprijs erexit, Virginum alterum, quas dimidiata cruce uoluit insignitas, alterum Frācīscanæ sȩuerioris familiæ cucullatorum. tertij etiam fundamenta iecit ad mulieres excipiendas, quæ a prostrata, & exposita pudicitia afflatæ numine ad castitatem se uoto traducunt. Sed religioni dum incumbit impensius, non dimittit curam armorum, cruce atque gladio, difficili plerisque societate, in unum facile iunctis nam, & Valletæ urbis propugnacula opere immenso absoluit Italiæ pro firmissimo aggere contra Barbaros futura, & Equites continuis exercet in Turcas emissionibus, redditque rei naualis peritissimos, & ad classes ductandas peridoneos, quod & captiua Turcarum nauigia in Melitensem portum sæpe ducta, & non ita pridem e Rhodiensi custodia binæ captȩ triremes, atque Domosliensis uicus in Phrygia direptus declarant. Quippe ad eas Turcarum Principis maioris natu filij delitias per silentium noctis contenderant nostri, ut illum in amplissimi expectationem imperij procreatum, rebus mox potiturum caperent ociose rusticātem;

aggres-

aggresſi rem omnino perdifficilem, Argonauticæ in Pontum expeditioni, uel Herculeis ad hortos Heſperios laboribus, alijſq. heroicorum temporum geſtis, ſi quæ ſunt fabuloſa magis, compatandam. Sed uirtutem occaſio deſtituit, Turca, dum noſtri deſcenſionem faciunt, ab indigena per compendia uiarum admonito, ac beneficio tenebrarum ad interiora cõtinentis cum familia nuda, & ſemiſomni elapſo, ueſtibus amiſſis, & in noſtrorum poteſtatem redactis. Quod niſi conatus generoſorum pectorum ruſtici unius uerſutia prodidiſſet, Italia, triumphum uidiſſes omnium, quotquot umquam fuere, ſpecioſisſimum. Ita durum à ſtirpe genus per cœptam bellicæ uirtutis uiam, frequentisſimis maiorũ ueſtigijs impreſſam ita progreditur, ut ſuperiorum gloriæ minime cedat. fuerint enim magna quæ illi in Syria, quæ ad Rhodum, quæ toto Oriente geſſere, certe Melitenſis uictoria, cuius ipſi ſpectatores fuimus, & admiratores, nec oppugnatorum multitudine, atque pertinacia, nec conſtantia propugnatorum, nec editis in ea longisſima obſidione ſtratagematis, ulli ex antiquis facinoribus uidetur poſthabenda. quæ ſi hoc loco a me ſilentio inuolueretur, prodiret nihilominus per ſe laureata in medium iſtud gloriæ Theatrum, ac ſtrues referret hoſtilium cadauerum, inſtar mõtium congeſtas; innumeroſque recenſeret fortisſimos Equites poſt admiranda uirtutis præbita experimenta, ſagittis transfixos, confectos acinace, uel ferrearum glandium procella diſcerptos, quorum nomina egregijs coniuncta factis iniuriarũ temporis fama uindex per orbes æternitatis diutisſime actura eſt. Longe uero ante alios hunc Hungariæ priorem, & qui apud Sanctam Sedem Orator adeſt ordinarius ALPHONSVM DE TEXEIDA Summum Ordinis Cancellarium digito indicaret, recenti tum proprio, tum hoſtili ſanguine reſperſos, in atrocisſimi belli mole ſuſtinenda magnam fortitudinis famã adeptos, ex obſidionis illius ſuperſtites ruinis, quos diuina bonitas, & innata uirtus, una cum arce, & inſula ſeruatos hoſtis furẽtis gladio ſubtraxit, teſtes diu futuros apud poſteros belli ſæuisſimi, ac fortitudinis tantę, quantam nec temere maiores experti ſunt, nec qui ſequentur, ſint facile explicaturi. Perſuaſum erat Barbaris Melitam munitionibus non dum perfectis ad primam impresſionem opprimi poſſe, & quaſi foetum immaturum intra dolores partus nullo negotio præfocari. accinxerant ſe ad predam, ne dum comparauerant ad bellum. ſed quod uiri fortisſimi magno ſibi malo antea tentati denuo eſſent armis impetendi, claſsem ingentem adornarant, magnoque militum robore, & enormis magnitudinis admirandique inuenti machinis inſtruxerant, quibus cælum ipſum, ſi pateret ictibus, ueſani atque impij homines, germana Nembrodi propago, iactabant ceſſurum. Sed aggerem offenderunt opinione ſolidiorem, quo euertendo labor omnis, & induſtria foret eludenda, fortia uidelicet cruceſignatorum pectora, Deo ſuam tuente cauſam, aggeres, munitiones, propugnacula ſemiperfectæ arci fuere; Italiæ dicam potius

tius

tius, quam Barbarus animo uorauerat, ac Melita euersa regnatori Asię, Aegypti, Lybiæ, Gręciæ, Thraciæque euersori arbitrabatur minime restituram. Sed restitit immanissimo hosti inuicta, præsidio diuino fulta, Hospitalariorum uirtus, ac se illi opponet perpetuo; attritæ quamuis nimium sint Ordinis uires, Anglia, Scotia, Hibernia, Hungaria, Dalmatia, Græcia penitus amissis, parum omnino suppeditante Germania, nutante, ac nulla, ob exitiale bellum, a multis annis uectigalia prębente Gallia. sustinebit tamen dignitatem qnantum poterit, non despondebit animum, nec sibi arma è manibus diffluere patietur. Cum olim in Syria Latinorum imperium caderet, eadem ruina res quoque Hospitalariorum traxit. sed impiorum armis exturbati, non quæsiuere loca ab hostibus, ne eandem quandoq. subirent aleam, remotissima. uerum, ut generosę alites ui loco pulsę ab exturbatorum conspectu quam minimum recedunt, & è fuga subinde se conuertunt, quasi rediturae ad pugnam, ita isti amissa Hierosolyma Ptolemaidam muniuere. postea accisis, & euersis in Syria christianorum rebus, tenuere Cyprum, Rhodum inde, demum Melitam ad fines Turcarum positam, unde tãquam e specula uicina barbarorũ consilia intueri, excubare in omnes euentus, piratarũ in nostra maria incursiones cohibere possint, & classem in illos cõmode educere, classem inquam, proh Deum immortalẽ, pusillam nimis, ubi numerus atq. moles nauigiorũ expendatur, ceterum formidatã Barbaris, inquam incidisse magni sępe mali loco ducunt, quam ad propria appulisse nũquam lętati sunt, qua maxime factũ, ut gens maritimę rei gloria florentissima fastu deposito, se, ne dum uinci posse, uerũ in eo genere à nostris longe superari non semel experta fuerit. In hanc classem, flagellum Orientis, inferi maris, & Italię securitatem, qui recenter in ordinẽ nomina dedere, imponuntur, quinquennali opera Tyrociniũ deposituri. hęc de nouitijs exiguntur experimẽta uirtutum, uasto & furenti se pelago credere, ab urbanis delicijs longe abesse, torreri Sole, uexari gelu, corruptis frequenter cibis uesci, raro ad saturitatem, cũ uẽtis, atq. procellis perpetuo luctari, periclitari de salute inter infestas scopulorũ cautes, demum ab interitu abesse tantum quantum distãt a fluctu, quin & mortem quodãmodo ciere atq. lacessere, dumin hostica dirigunt cursũ, atq. barbaros toto mediterraneo mari quasi profugos persequuntur ad pugnam. Hos igitur, uiros ęque fortes, & religiosos, de Christiana Repub. optime meritos ab ijs perturbari patieris, P. B. a quibus ob accepta beneficia nouis in dies pręmijs essent cumulandi? frustra igitur toties pro Christo itum in mortẽ? ad quę, oro, pręmia tãta sanguinis seruatur effusio? diuinis, sat scio, non fraudabitur, hic uero quid illi mercedis erit? num bos triturans infręnabitur, uel apũ mella fuci comedẽt? Ah P. B. extrema ista exterminandę uirtutis indicia ętas nostra ne spectet. horum patrociniũ nemo Christianorum Principum sibi censeat deferendũ, horum inquam, qui cõmunem fidei causam, contra publicos hostes

stes

ſtes armis perpetuo tuendam recepere. Quę.n.a noſtris contra Turcas expeditio umquã ſuſcepta, in quã non hi confeſtim accurrerint, & egregiam operam nauarint? Ecquãdo chriſtiana ſigna licuit in Barbaros uerſa intueri, quin candidę cruces generoſis prælatę pectoribus uiſę ſint ceteris prȩire, uiã ferro ad uictoriam aperire, uel ad mortẽ, ſi aduerſo Marte premerentur, conſtantisſime dimicare? Siue.n.capitur Tunes, ſiue obſidetur Algerium, ſiue pugnatur ad Gerbas, ſiue claſsis Pontificia Hiſpanorum auxiliaribus aucta copijs in Cyprum ſoluit, inuictisſimo illo, atque ſummis Heroibus æquando M. ANTONIO GOLVMNA duce, ſiue proximo poſteriore anno Italiæ, Hiſpaniæq. uiribus in unum ſacro fœdere collatis, Orbis in partes religionis ſacramento diuiſus ad ſinum Corinthiacum de maris imperio decernit, ſiue aliàs illi in nos arma mouent, ac ipſi uiciſſim reſiſtimus, aut in eoſdem impetum facimus, vbique uidere eſt Hoſpitalarios rutilãte redẽptionis noſtræ vexillo conſpicuos, hoſtibuſq. formidandos in prima acie conſiſtere, primos in Barbarorũ ordines, qua cõfertisſimi ſunt, irruere, ſcãdere primos obiectas munitiones, primos in hoſtiles triremes inſilire, & quandoq. hoſtiũ uim excipere, ac ſuſtinere ſolos, ceteris in fugam effuſis, itaq. vulnera, & mortẽ contẽnere, quaſi uel ſenſus doloris eſſent expertes, uel in alieno corpore dimicarent. O ſanguinem generoſum vena inexhauſta pro Chriſto, & eius mẽbris fuſum. O victimas Deo gratas cruento admodum ſacrificio ad fidem amplificandã deſtinatas. O uoluntaria holocauſta in Chriſtianæ Reipub. defenſionẽ hoſtili ſæpe ferro abſumpta. Hunc ſanguinẽ, has victimas, hæc holocauſta tibi Magnus Magiſter pollicetur perpetuo ad fidei propagationẽ parata. quin ſeipſum uir pio ferro innutritus, & ultra bellicam laudẽ, inueterata prudentia ab asſiduo rerũ uſu auctus, profitetur ad pericula ſubeunda, ubi res ferat, prõptisſimum. Et quidem ſi per valetudinem, atq. difficultates temporum, ac Melitenſis Reipb. diſcrimina eum abeſſe liceret, properaſſet ad ſanctisſimos iſtos pedes oſculandos, nec itineris longinquitas, uel maris incõmoda, uel monſtra illa Siculo freto nauigantibus infeſta eum ab inſtituto deterruiſſent. Sed dimittere caput rerum tempore alienisſimo, afflictam ualetudinẽ proceloſo mari cõmittere, non ei uidebatur tutum. Quod igitur per ſe conſequi non potuit, per legatos hoſce, duo clarisſima ordinis Melitenſis lumina præſtat, qui tam Magni Magiſtri, quam Hoſpitalariorũ nomine perpetuã tibi reuerentiã, obedientiam, ſubiectionemq. ſpondent, ac deferunt, & in eadem mente ad extremum ſpiritum permanſuros pollicentur. Te unicum, & ſummum Chriſti Vicarium, te Petri ſucceſſorem, te chriſtianæ Reipub. caput, te cæleſtis numinis interpretem, te diuini iuris cuſtodem agnoſcunt, & profitentur. Reliquum eſt, P. B. vt legationem iſtam beneuolo, & paterno animo excipias, uti ſoles, ac rem Melitenſem totis viribus promoueas, quo omnes intelligant, poſſe quemq. laborum ſuorum a te fructus exſpectare cumulatisſimos.

DIXI.